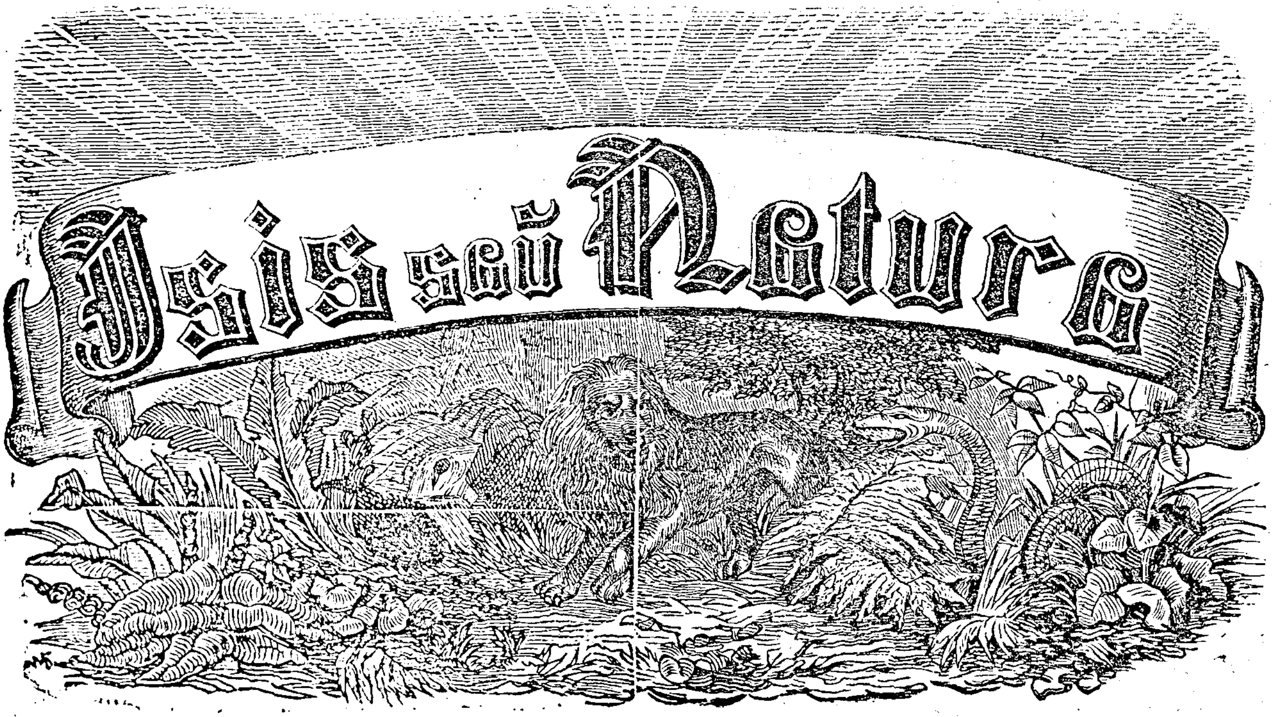

JURNAL

ПЕNТРȣ РЕSПÎNDIРЕА ШТIIНЦЕЛОРȣ NАТȣРАЛЕ ШI ESАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ

Pedіцeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 14. (Anȣлȣ алȣ patpȣлеа) Бȣкȣрешtĭ 15 Апрiлie, 1859.

Sosipea пріmъвереĭ.

II.

Перiоаda a doa a пріmъверeĭ, копрinde лȣna лȣĭ Апрiлie. Акȣmȣ e adeвъpatȣ пріmъвара. De шi ла înчепȣtȣлȣ aчesteĭ пepioade sъ вede înкъ înкоаче, înколо zъпadъ; în лȣna aчeasta (ка пînъ ла 6 Апрiлie în Цepmania) pевine шi вepzеле. Маĭ кȣ seamъ în регпȣлȣ вецetaлȣ sъ apatъ къ пріmъвара a sositȣ. Пe кîmпȣ înfлорешtе лъпtȣка sълватiкъ (plantago) кȣ fлоpiле saле галвene; în пъdȣpe sъ apatъ вiopeаоа pȣшinoasъ aконеpindȣ-шĭ фаца sa între fpȣnzеле saле ръmase înкъ din anȣлȣ tpeкȣtȣ; totȣ în пъdȣpe se apatъ atȣnчĭ felȣpimĭ de fлopĭ prin каpe natȣpa înчепe a жȣгpъvi пe кîmпȣ коворȣлȣ sъȣ плъкȣtȣ de nenȣmepoase fлopĭ apmonioase în кoлopĭ шi sȣaвe în odoape.

Totȣ atȣnчĭ вedemȣ кîmпȣлȣ îmпъpцitȣ паpкъ în doъ peцiȣnĭ: întp'o peцiȣne вepde; asta este apъtȣpa de toamnъ каpe a înчепȣtȣ a eшi шi apъtȣpa de пріmъваpъ каpe a întopsȣ акȣmȣ sîпȣлȣ пegpȣ алȣ пъmîntȣлȣĭ, ла фаца soapeлȣĭ.

Dapȣ шi apвopii пȣ ръmînȣ îndъpъtȣ шi паpкъ пe zікȣ къ шi лоpȣ лe a вenitȣ timпȣлȣ peînвiepeĭ, timпȣлȣ лȣкpъpeĭ. Între тоцĭ apвopiĭ înчепȣ maĭ nainte a se mішка алȣпȣлȣ (Coryllus avelanea) шi aninȣлȣ (Alunus). Eĭ înfлopeskȣ ла înчепȣtȣлȣ лȣĭ Апрiлie шi din fie-каpe fлoape

ese пенȣмероase seminце мічї каре fiind портate de вîntȣ, se ръspîndeskȣ foapte depapte. Маї пе ȣртъ începe шi плопї (populus) a înfлорi. Аічї вîntȣлȣ прimъверeї a primitȣ ролȣлȣ кȣріosȣ a ȣпора oamenї каре se окȣпъ a mizлочi късъto-ріiле între tinepї; къчї вîntȣл поартъ пълберea роditoape (pollenȣ) a флорілорȣ плопілорȣ mas кȣле шi ле пȣне токмаї пе флоріле вірціне але плопілорȣ femeле шi ле fекондеазъ. Totȣ atȣnчї înfлореште шi sалчіа (salix) înкопцiȣрîndȣ-se паркъ к'ȣпȣ порȣ галбенȣ; însъ diferitele speцe але acestȣї арборȣ, înfлореsкȣ în diferite епоче але прimъверeї. Dарȣ în timпȣлȣ кîndȣ sалчіа aбіеа a înчепȣtȣ a înfлорi, eatъ къ алȣпȣлȣ шi aninȣ аȣ шi лепъdatȣ флоріле лорȣ шi ȣлтȣлȣ începe a аръta флоріле sале рошіоаре ка niште ȣмбрелȣце рошії шi арцарȣл (Acer) 'шi прегътеште гръmъdiріле de флоріле sале бо-rate. Interesantъ este періоdа în каре se прегътеште ешіреа фрȣnzелорȣ арборілорȣ; къчї atȣnчї паркъ о лȣчіре верde акопере тоцї арборії; арȣ пȣtea съ zікъ чіне-ва: лȣчіреа ȣнeї tipese прегътindȣ-se пентрȣ актȣлȣ челȣ маї solemnелȣ алȣ віецеї eї.

Dintpe арборії din гръdinї, чеї маї întîiȣ d'a înfлорi sîntȣ: агрешȣ (Ribes acetosa) пе ȣрmъ віне zmeȣра (ribes ideaus) черешȣ шi ліліaкȣ (syringa); акȣмȣ începe a înfлорi шi фрȣмosȣлȣ арборȣ пȣмitȣ kastanȣ сълбatікȣ (Aesculus hyppocastanus) acestȣ арборȣ strеinȣ ла noї dарȣ каре пȣмаї lipseште ла nічї ȣпȣ Алеȣ шi гръdinъ пентрȣ фрȣмoaseле фрȣnze че аре.

Dарȣ eatъ о обсерваціȣне кȣріоасъ! Dintpe toate флоріле каре înfлореsкȣ în пȣмitъ періоаdъ a прimъверeї, маї nічї ȣна п'аре (afаръ din віореа) о odoape пликȣtъ, nічї колорї foapte stрълȣчitoape шi бриланте; къчї toate sîntȣ simпле албе, saȣ галбене, рарȣ албastrȣ шi маї рарȣ віолетȣ; апоï маї toate înfлореsкȣ пînъ кîndȣ п'а ешітȣ înкъ фрȣnze пȣoї; ла ȣнеле stаȣ înкъ фрȣnze din anȣлȣ trекȣtȣ. Asta este earъ ȣпȣ актȣ алȣ превеdереї înцелеаntъ a natȣреї, къчї tокмаї fiindȣ în aчeastъ епокъ пъdȣреа пȣ este акоперitъ кȣ ȣмбра, de aчeea пъмîntȣлȣ sъȣ аре оказіȣне a se folosi маї мȣлтȣ de razеле înкълzitoape шi вівifікътoape але soapeлȣї.

Venimȣ акȣмȣ ла періоdа a treia шi чеа dȣпе ȣртъ a прimъверeї. Aчeastъ періоdъ, каре ціне toatъ лȣпа лȣї Маї, se deosебеште ла înчепȣtȣ прin ревеnіреа рîndȣнелелорȣ шi emigraціȣпеа албinелорȣ. În aчeastъ періоdъ, înfлореште fагȣ шi toatъ пъdȣреа s'акоперъ к'о верdеацъ deasъ înкisъ; fагȣлȣ репрезintъ în пъdȣре акціȣпеа прimъверeї în aчeastъ періоdъ; fагȣлȣ, acestȣ арборȣ фрȣмosȣ прin мȣгȣрȣлȣ, фрȣnza sa фрȣмoasъ прекȣмȣ шi прin forma sa nitopeskъ. De aчeea, acestȣ арборȣ a fostȣ маї кȣ seamъ кîntatȣ шi лъȣdatȣ în версȣріле поецілорȣ каре s'a inspipatȣ de мȣsa прimъверeї. Dȣпъ 8 zile, din мȣгȣріле fагȣлȣї съ fакȣ флорї фрȣмoase; totȣ atȣnчї ease шi фрȣnza stежарȣлȣї. Мesteaкъпȣлȣ (vetula alba) шi teїȣлȣ (tilia europea) аȣ înfлоритȣ кȣ кîte ва zile маї nainte. Dарȣ dintpe тоцї арборії фрasinȣл леапъdъ мȣгȣрії sеї маї tîрziȣ, adeкъ în мezȣлȣ лȣпеї лȣї Маїȣ шi totȣ atȣnчї acestȣ арборȣ skoate фрȣnzеле sале. Astfelȣ acestȣ арборȣ înkide чірклȣлȣ лȣкръріlорȣ прimъверeї în пъdȣре; dарȣ пе кîmпȣ гъsimȣ atȣnчї о мȣлціme de флорї пȣмite „флоріле лȣї Маїȣ" прекȣм: пъпъdіса, фрȣмoaseле флорї галбене пȣмite Ranuncule шi маї кȣ seamъ флоареа віореле (viola tricolor) каре se шi пȣмеште „пȣ мъ ȣita". Паркъ, кȣ aчeastъ флоаре, прimъвара іеа adio de ла поï zікîndȣ-не „съ пȣ мъ ȣite". Dарȣ шi fъръ aчeastъ рекомандаціȣне, чіне арȣ пȣtea съ te ȣite, о, tȣ прimъваръ, stеа лȣчitoape a віецеї поastre, ценіȣ біне-fъкътоrȣ алȣ лȣмеї? Чіне поate съ te ȣite, прimъваръ, izворȣл пȣрȣ шi neînсеtatȣ алȣ поezieї шi алȣ simпаціȣпілорȣ поastre челе маї deлікate, шi побіле?

Кȣestiȣнĭ агрiколе.

I.

Stежарȣлȣ̆.

Din toцĭ арбȣрiĭ карi ȣмплȣ пъдȣрiле Еȣропеĭ, нȣ este нiчĭ ȣнȣлȣ̆ каре аре о înфъцiшаре аша de мажеstoasъ шi плinъ de вiгоре ка stежарȣлȣ̆. Елȣ̆ este simболȣлȣ̆ търimeĭ шi a форцеĭ. Înълцimea sa, гроsimea трȣнкiȣлȣĭ шi кеарȣ̆ а фрȣнzелорȣ̆ sале, аръtȣ̆ sȣпериорitatea sa песte toцĭ чеĭ-лалцĭ арборĭ каре 'лȣ̆ înконцiорȣ̆. Елȣ̆ este челȣ̆ d'întîiȣ̆ шi челȣ̆ маĭ фрȣmosȣ̆ dintре toцĭ арбȣрiĭ Еȣропеĭ. De ачееа, toцĭ попȣлiĭ antiчĭ, маĭ кȣ seamъ попȣлiĭ antiчĭ din Џерманiеа шi Галiеа (патрiеа stежарiлорȣ̆) аȣ̆ венератȣ̆ ачеstȣ̆ арборȣ̆ дрептȣ̆ diвinitate. În istoria antiкъ, stежарȣлȣ̆ жоакъ ȣнȣ̆ *ролȣ̆ маре*; toцĭ патрiархiĭ шедеа sȣб ȣмбра арборȣлȣĭ stежарȣ̆; аколо аȣ̆ авȣtȣ̆ еĭ вiziȣнiле лорȣ̆ традiцiȣнале, аколо s'аȣ̆ insпiратȣ̆ еĭ de ideiле înалте de адорареа ȣнеĭ fiinцe sȣпреме, sȣблiме шi креатоаре тȣtȣрорa fiinцелорȣ̆. Ла Еленĭ шi Романĭ, stежарȣлȣ̆ ера atîtа онoратȣ̆ în кîtȣ̆, d'a фаче кȣiва о короанъ de рамȣрĭ de stежарĭ, ера прiвitȣ̆ ка чеа маĭ *фрȣmoasъ* ръsплъtire каре se поате da вirtȣцеĭ; ла Еленĭ, stежарȣлȣ̆ ера консекратȣ̆ diвinitъцеĭ челеĭ маĭ sȣпреme, адекъ лȣĭ Жȣпiter (Joie). Înтр'адевърȣ̆, este iмposiбiлȣ̆ ка съ se плimбe чiне-ва înтр'о пъдȣре de stежарĭ мажеstoшĭ, фъръ съ fie insпiратȣ̆ de ideiле челе маĭ înалtе, челе маĭ sȣблimе шi челе маĭ релiцioase. Пȣterea omniпotentȣлȣĭ se manifestъ tокмаĭ în ачеаstъ пъдȣре; апоĭ ȣмбра misterioasъ, рiкороаsъ шi semiобскȣръ каре domneшte înтр'о асеменеа пъдȣре, варсъ în inima омȣлȣĭ нiште simцaцiȣнĭ misteрioase înкîнтътоаре шi паркъ sȣпернатȣрале; паркъ se simte аколо în sочietatea sпiritȣрiлорȣ̆ некорпорале, паркъ în тȣртȣрea партiколаръ a ачеstорȣ̆ foĭ, аȣде ȣнȣ̆ гласȣ̆ strеinȣ̆ ешindȣ̆ d'о алtъ лȣме, d'о алtъ sферъ de fiinцъ de кîtȣ̆ a noastръ пъмînteanъ каре не înвеsteшte de esistinцa ȣнеĭ алте лȣме sпiritȣале невiziбiле пентрȣ okiĭ ноштрiĭ корпоралĭ. Asta ера шi каȣzа къ тоате misteriiле релiцioase але попоарълорȣ̆ antiчĭ; toate оракȣлеле лорȣ̆, se фъчеа în adînчimea пъдȣрiлорȣ̆ de stежарĭ. Ачеste пъдȣрĭ авеа паркъ прiвiлецiȣлȣ̆ mirакȣлiлорȣ̆ шi a insпiрацiȣнiлорȣ̆ поеtiче.

Акȣmȣ̆, în timпȣрiле noastре прозаiче, ачеste ideĭ поеtiче шi mirакȣлoase, s'аȣ̆ stersȣ̆ nainte ideiлорȣ̆ практiче, indȣstriале каре не dъ вeдереа ȣнеĭ пъдȣрĭ de stежарȣ̆. Акȣmȣ̆ нȣmaĭ întребъmȣ̆: че diвinitate резidъ аколо? Че цеniȣ̆ se ȣмбреште шi ворбеште în ачеstȣ̆ sanктȣарiȣ̆? Чi не întребъmȣ̆: кîte констрȣкцiȣнĭ solide не ȣскatȣ̆ шi în апъ, поате съ se факъ d'ачеаstъ пъдȣре? Аша este епока noastръ материалъ. Înтр'ȣнȣ̆ арборȣ̆ фрȣmosȣ̆, веdemȣ̆ нȣmaĭ о кътъцime de *лемне* de констрȣкцiȣне saȣ̆ de фокȣ̆; аȣzindȣ̆ кîntîndȣ̆ ȣнȣ̆ чiокîрланȣ̆, гȣрманziiĭ ноштрiĭ se гîndeskȣ̆ ла фрiнtȣра бȣнъ каре dъ карнеа ачеstȣĭ mȣsiкantȣ̆ *гратisȣ̆* în аерȣ̆; asemenea шi кîndȣ̆ веdemȣ̆ о damiчелъ фрȣmoasъ, întребъmȣ̆ îndatъ: че zestре аре шi кîndȣ̆ нi se înтîmплъ a întîlni вр'о damъ фрȣmoasъ шi sпiritȣалъ, не гîndimȣ̆ маĭ *mȣлtȣ̆ ла* корпȣлȣ̆ de кîtȣ̆ ла sпiritȣлȣ̆ еĭ.

Дарȣ̆ съ не întoарчеmȣ̆ ла арборȣлȣ̆ nostrȣ.

Stежарȣлȣ̆ (quercus) sȣбtȣ̆ пȣнкtȣлȣ̆ de вedере ботанiкȣ̆, se deoseбеште прin ȣрmътоареле караktере. Seaмънъ mȣлtȣ̆ în înфъцiшареа saȣ̆ кȣ kastanȣ saȣ̆ кȣ нȣкȣ; флорiле sале sîntȣ̆ ȣнiseксȣале, адекъ se афлъ пе арборȣ̆ deoseбite флорĭ mаskȣле (бърбътештĭ) шi флорĭ femeле. Флорiле н'аȣ̆ петале (fiinцe въпsite), челе maskȣле stаȣ̆ în грȣпе; челе femeле izолate; foiле sîntȣ̆ în цепере, паркъ тъiate în маĭ mȣлte бȣкъцĭ saȣ̆ лобȣрĭ; фрȣкtȣлȣ̆ ачеstȣĭ арборȣ̆ каре se нȣmeште *ginda*, este ȣнȣ̆ felȣ̆ de капsȣле în форма ȣнȣĭ оȣ̆ mikȣ̆ saȣ̆ rotȣndȣ̆ кȣ totȣ; aвîndȣ̆ пе basa sa ка ȣнȣ̆ felȣ̆ de învелiшȣ̆ гросȣ̆; ачеstȣ̆ фрȣкtȣ̆ нȣ se deskide din sine шi копрinde în пъȣntrȣ ка ȣнȣ̆ felȣ̆ de simбȣре saȣ̆ mirdалъ d'о sȣбstanцъ таре шi d'ȣнȣ̆ гȣstȣ̆ adstriцentȣ̆ шi нȣ преа плъкȣtȣ̆.

Fiindȣ̆ къ se афлъ foarte mȣлte sпеце de stежарȣ̆, de ачееа ботanistiĭ аȣ̆ îmпърцitȣ̆ цепȣлȣ̆ stежарȣ̆ în маĭ mȣлte sекцiȣнĭ, dintре каре, fieкаре копрinde маĭ mȣлte sпеце. Ачеste sекцiȣнĭ sîntȣ̆ челе ȣрmътоаре.

I. *Sekцiȣne.* Steжарiĭ a кърора frȣnze prezintъ o foaie tъiatъ în maĭ mȣлte лобȣрĭ potȣnde darȣ neeквале în mъrime. Aiчĭ avemȣ:

Steжарȣлȣ кȣ летне албе (quercus racemosa); арборȣлȣ trъeште foarte mȣltȣ (peste 100 de anĭ), dъ ȣnȣ лемнȣ d'o квалitate есчелантъ; пȣтемȣ sъ zichemȣ къ ачestȣ арборȣ este челȣ maĭ folositorȣ pentrȣ konstrȣкцiȣne, în Еȣропа. Împreȣnъ кȣ *steжарȣ роши* formeazъ пъдȣрĭ marĭ în чентрȣлȣ Еȣропеĭ (Цермaniea, Франчiа) шi кеарȣ în ȣнеле локȣрĭ ла noĭ. Елȣ ажȣнце ла о înълцime de 90 пiчioare, trȣнкiȣлȣ сȣȣ е totȣ-d'aȣna drepтȣ шi bine пропорцiоnatȣ. Sъ кȣnoaште de denarte прin чima (короана) sa, каре нȣ este nichĭ конiкъ, nichĭ пiрамidалъ шi чева овоidъ (de forma ȣнȣĭ оȣ); креште bine în пъмînтȣрĭ арцiлоase (галбене), креште înчetȣ; darȣ кȣ кîtȣ креште maĭ înчetȣ, кȣ atîtȣ лемнȣл сȣȣ devine maĭ tare шi maĭ прeчiosȣ. Лемнеле лȣĭ аȣ пȣцine nodȣрĭ шi аре квалitatea къ în апъ шi ȣмezeалъ, sъ întъреште înкъ maĭ мȣлтȣ, în локȣ къ челе-лалте лемне se împȣtrezeskȣ în ȣмezeалъ. Darȣ аре кȣсȣрȣ къ partea esterioаръ а trȣнкiȣлȣĭ лîнгъ коажъ (alburnu) sъ stрiкъ кȣрîndȣ în апъ шi кеарȣ în ȣsкatȣ se ȣmpле кȣрîndȣ кȣ вермĭ шi atȣnчĭ stрiкъ toate челе-лалте лемне din вiчinъtate; de ачеea trебȣe sъ skoaцъ чine-ва ачеастъ parte а trȣнкiȣлȣĭ, кîndȣ препаръ лемне de steжарȣ pentrȣ konstrȣкцiȣne.

Steжарȣ кȣ ginдъ шеzȣtoare (quercus robur, chêne Roure) а кърȣia ginдъ нȣ stъ пе trȣнкiȣлеце шi шеаde imedialȣ пе рамȣрĭ; esistъ пînъ ла 40 варiетъцĭ нȣмаĭ de ачеастъ speцъ.

Steжарȣлȣ челȣ mikȣ din Грекiа (quercus esculus, chêne hêtre); ачestȣ арборȣ аре ginдъ foarte dȣлче, din каре oamenii локȣitorĭ în Грeчiа, Далмацiа шi Italiea, fakȣ fъinъ шi pîine.

Steжарȣлȣ negrȣ (quercus nigra) аре partiкȣлаritatea кȣ frȣnzeле ачestȣĭ арборȣ кîndȣ е tînъrȣ, нȣ seamънъ кȣ frȣnzeле fiindȣ бътрîne.

Steжарȣлȣ въпsitorȣ (quercus tinectoria) а кърȣia коажъ dъ о въпseалъ галбенъ foarte прeцiitъ în nordȣлȣ Америчеĭ ȣnde креште.

Sekцiȣnea II. Steжарiĭ tot кȣ frȣnzъ tъiate în maĭ мȣлте бȣкъцĭ saȣ лобȣрĭ, însъ лобȣрiле fiind askȣцite шi нȣ rotȣnde ка ла steжарiĭ din sekцiȣnea d'întîia. Aiчĭ avemȣ a нȣmi:

Steжгрȣлȣ роши (quercus rubra); арборȣлȣ челȣ maĭ обiчнȣitȣ în Америка; frȣnzeле ачestȣĭ арборȣ devinȣ рошiĭ toamna пînъ кîndȣ нȣ кадȣ. Ачeastъ speцъ копрinde maĭ мȣлте варiетъцĭ.

Sekцiȣnea III. Steжарiĭ кȣ frȣnze tъiate ла marцina лорȣ în forma de dinцĭ saȣ ка ȣнȣ ferъстръȣ. Aiчĭ avemȣ a nomeni челе ȣрmътоаре speце.

Steжарȣ кȣ frȣnze de kastanĭ, (quercus prinus) în Америка.

Steжарȣ de гогоаше de чернеале, (quercus infectoria) ажȣнце ла о înълцime de 6 пiчioare нȣмаĭ. Креште maĭ кȣ seамъ în oрiентȣ (Asia mikъ) între Bosforu шi Siriea; гогошiле каре kreskȣ пе frȣnzeле ачestȣĭ арборȣ, sîntȣ продȣse de мȣшкъtȣрĭ de insekte; adekъ împreцiȣрȣлȣ insekteĭ (ларвеĭ) креште frȣnze, se ȣnfлъ, se îngrошeазъ шi formeazъ гогоашъ. Гогошiле челе maĭ бȣне, sîntȣ ачеле каре se рȣпȣ din арборȣ пînъ кîndȣ n'a ешitȣ insekta; ачеле de ла каре insekta аȣ ешitȣ, sîntȣ maĭ deskise шi maĭ пȣцine бȣне pentrȣ въпseле. În комерчiȣ, челе бȣне, se нȣmeskȣ *гогошĭ negre* saȣ *верзĭ.*

Steжарȣлȣ бondoкȣ (quercus humilis) ажȣнце нȣмаĭ ла înълцimea de treĭ пiчioare. Креште în Портȣгалiа.

Steжарȣлȣ de каре se face donȣрĭ (quercus suber, chêne liége). Este d'o înълцime de mizлокȣ; totȣ-d'aȣna верde шi кȣ мȣлте рамȣре; креште în Italia, Spania шi sȣdȣлȣ Франчеĭ; este foarte simцitorȣ pentrȣ frigȣ; коажа sa кrапъ шi kade de sine, dakъ нȣ о iea чine-ва, къчĭ е foarte гроасъ; ачеастъ коажъ (saȣ sъ zichemȣ maĭ bine: o stratъ гроасъ de desȣbtȣлȣ коажеĭ) este întokmaĭ materiea de каре sъ face donȣрĭ. Sъ desвоалтъ bine dȣпе 8 saȣ 10 anĭ; atȣнчĭ oamenii о ieaȣ шi еа креште пе ȣрmъ înкъ к'о forцъ maĭ mare. Арборiĭ de ла каре нȣ se iea коажа, нȣ trъieskȣ maĭ мȣлтȣ de кîtȣ 50 de anĭ, пе кîndȣ ачеĭ de каре sъ iea коажа ла fie-каре 8 saȣ 10 anĭ, trъeskȣ шi пînъ ла 150 de anĭ.

Steжарȣлȣ dȣ кошенiле (quercus coccifera) este ȣнȣ арборȣ mikȣ saȣ tȣfe кȣ о мȣлцime de foĭ michĭ, каре iarȣ креште în Italia шi sȣdȣлȣ Франчiеĭ. Пе ачestȣ арборȣ se цine ȣнȣ insektȣ (cochenille) каре dъ колоарea рошie чea maĭ

stimatъ nвmitъ ҝermes (kîpmîsȣ) întpeввinцatȣ în indвstpie, apte шi mediчinъ.

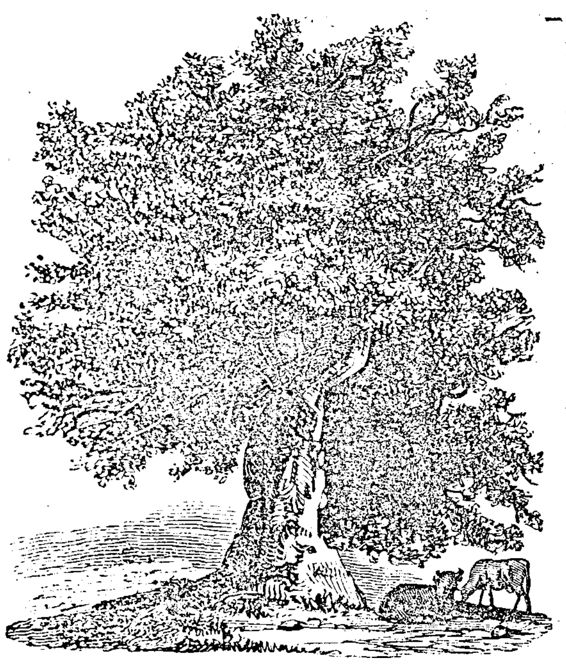
IV Sekцiвne. Stежарiĭ кв·foĭ întpeцĭ (netъiate шi nedinцate) aiчĭ nomenimȣ nвmaĭ de:

Stежарвлȣ кв fрвnze de salчie (quercus phellos) în Америка шi:

Stежарвлȣ кв fрвnze de dafinȣ (quercus laureofolia).

Despre кълtвра stежарвлвĭ.

Nв toate temnepatвpile шi toate клimele sîntȣ favopaвile pentpв крeшterea stежарвлвĭ; къчĭ o кълдвpъ esчesivъ, este kontpapie stежарвлвĭ; de ачеea, nв se гъsesкȣ пъдвpĭ de stежарĭ în zona apidъ, tponiкale шi aвia nвmaĭ înкoaчe, înкolo ne вîpfвлȣ мвнцiлорȣ кътpe nopdȣ вnde aepвлȣ e maĭ peчe. Dapȣ no d'алтъ napte, stежарвлȣ nв svfepe niчĭ fpigвлȣ mape; de ачеea nв se гъsesкȣ stежарĭ dinколо ла Stokholm (în Sвeцica) шi în Laponia. Nвmaĭ în клimele к'o temnepatвpъ modepatъ, peвшeшte вine aчestȣ арворȣ.

Sтежарвлȣ (quercus).

Dapȣ кeapȣ în клimele temnepate, stежарвлȣ îшĭ кавtъ локȣ вnde fpigвлȣ nв e mape, de ачеea în aчeste клime ла o înълцime de 350 stînжinĭ, nвmaĭ кpeskȣ stежарĭ; aколо кpeшte fagъ, mesteaкънȣ шi вврienĭ. Anoĭ ne лîngъ aчestea, вmezeala saȣ вsкъчiвnea локвлвĭ, prezenцa saȣ aвsenцa вîpfвpiлорȣ, aȣ o foapte mape influinцъ asвnpa крeштереĭ aчestвĭ арворȣ. Anoĭ fiindȣ къ o плantaцiвne de stежарĭ nв noate sъ se пpenвaskъ aшa desȣ шi чере 150 saȣ 200 de anĭ, de ачеea tpeвве чine-va sъ вaцe de seamъ ла toate kondiцiвnile пъmîntвлвĭ sъв, nînъ кîndȣ sъ xotъpaшte ка sъ seamene stежарĭ.

Konsвmaцiвnea лemnвлвĭ de stежарȣ e foapte mape ла noĭ; de ачеea, dakъ цara nв va лва мъsвpъ pentpв îmвлцipea aчestвĭ арворȣ, o sъ fimȣ ameninцaцĭ d'a nepde aчestȣ лemnȣ npeчiosȣ; deжa eлȣ a deвenitȣ foapte skвmnȣ шi sъ вinde aкsmȣ de tpeĭ, natpв opĭ maĭ skвmnȣ de кîtȣ sъ вindea nainte кв 10, 15 anĭ.

Stежарвлȣ este вnȣ арворȣ npeчiosȣ, nв nвmaĭ nentpв лemnele sale, чi шi nentpв alte foloase mapĭ кape tpagȣ oamenii dintp'însвлȣ. E destвлȣ a nomeni aiчĭ gindele sale, кape sîntȣ nвtpimîntвлȣ чeлȣ maĭ ввнȣ nentpв nopчĭ. Este шtiвtȣ къ în toate цъpile вnde sîntȣ пъдвpĭ de stежарĭ, aколо peвшeшte npea мвлtȣ кpeштереа nopчiлорȣ шi deвine вnȣ m pe aptiколȣ de вoгъцie naцionaлъ (пpeкsмȣ în Sepвia.) Dapȣ шi în nвnктвлȣ de вedepea mediкaлъ, ginda este вnȣ oвiектȣ foapte imnoptantȣ. Nв este în лвme вnȣ nвtpimîntȣ maĭ sънътosȣ nentpв koniĭ кape aȣ o disnoziцiвne nentpв skpofвлȣ, de кîtȣ gindъ пpъжitъ шi fъквtъ kofee кape koniĭ o вeaв npea вoioшĭ кв чe-va saxapȣ шi лanтe.

Stежарвлȣ se îmвлцeшte nвmaĭ npin sъmînцe. Kîndȣ ginda кade жosȣ din apвopȣ, tpeвве s'o nвie în пъmîntȣ; însъ чeлe d'întîiȣ ginde пpeкsмȣ шi чeлe dвne вpmъ, nв sîntȣ ввне; întpe чeлe-лалtе, tpeвве aлese чeлe maĭ rpoase шi maĭ къpnoase.

Tepîmвл npenapat nentpв sъmînцa de stежарȣ; tpeвве sъ fie вine лвкpatȣ, кв кîtȣ tepîmвлȣ e maĭ вine лвкpatȣ, кв atîtȣ кpeштереа stежарвлвĭ va peвшi maĭ вine. Dapȣ aчeastъ лвкpape tpeвве sъ se fakъ npin sanъ; къчĭ tpeвве sъ taie adînкȣ пъmîntвл. Întp'adeвъpȣ, o asemenea лвкpape fъквtе de mîna de oamenĭ, kostъ мвлtȣ; dapȣ nв tpeвве sъ вite чe-va къ aчeastъ лвкpape sъ faчe nentpв мвлцĭ seкsлĭ.

Sîntȣ felвpite metoade кв semъnapea gindeлорȣ. Вniĭ лe apвnкȣ npin mînъ (întoкmaĭ кsмȣ sъ semene gpîȣ); aлцiĭ nвne кîte вna în вepцiлe destinate a лe npiimi; dapȣ opĭ кsмȣ, tpeвве чine-va sъ semene desȣ шi nв npea adînкȣ; къчĭ ла o adînчime de шease цoлвpĭ, ginda sъ îmnвtpezeшte în пъmîntȣ; ла adînчime de 5, se îngълвeneшte; ла adînчimea de tpeĭ, saȣ natpв, peвшeшte toкmaĭ вine.

Stежарвлȣ кîndȣ e tpansплantatȣ, npinde

foapte кȣ anевое; de ачеea tребȣе къ гаȣра ȣnde
ворȣ̆ съ пȣie stежарȣ, съ fie маре ші съ stea
deskisъ ȣnȣ̆ anȣ̆ întregȣ̆ ка съ лȣкреze аерȣ кȣ
desъвîршіре ла ачеstȣ̆ локȣ̆; пе ȣрмъ, tребȣе stе-
жарȣ skosȣ̆ кȣ чеа maĭ mаре бъгаре de seamъ,
къ radeчеле (вîрфȣріле ръdъчinei) sале съ нȣ se
преа skȣrteze. Stежарȣлȣ̆ поate съ fie tran-
sплantatȣ̆ de ла вîрsta de doĭ anĭ пînъ ла ачеea
de чinчĭ anĭ; de doъ орĭ пе anȣ̆, adекъ прімъ-
вара ші toamna, поate съ se ȣрmeze ачеastъ
transплantaцiȣne, дȣпе natȣra terîmȣлȣĭ; dакъ
terîmȣлȣ̆ e ȣmedȣ̆, tребȣе съ fакъ плantaцiȣnea
în лȣna лȣĭ Февrȣаріe ші Мартie, къчĭ altmin-
trелеa, поate къ прin плоiле toamneĭ съ îmпȣtре-
zeaskъ ръdъчineле; dар ла ȣn terîmȣ seк, поate съ
ȣчеапъ semъпъtȣра гinделорȣ̆ нȣmaĭ de кîtȣ̆
дȣпе че s'а копtȣ̆ ші а къzȣtȣ̆. Eatъ ші alte
прекаȣцiȣnĭ ла transплantaцiȣnea stежаріlорȣ̆.
Nічĭ odatъ нȣ tребȣе skoшĭ stежарiĭ tinерĭ, кînd
e церȣ̆ saȣ̆ кînдȣ̆ sȣфлъ ȣnȣ̆ вîntȣ̆ рече de ла
норdȣ̆ (крівъцȣ̆); къчĭ ȣnȣ̆ asemenea вîntȣ̆, este
în stare съ ȣsȣче îndatъ ръdъчineле арборȣлȣĭ,
каре este atȣnчĭ пердȣtȣ̆ пentrȣ totȣ̆-d'aȣna. Аша
dарȣ̆, tребȣе съ skoaцъ din пъmîntȣ̆ stежарĭ ti-
нерĭ кînдȣ̆ este o zi плоioasъ, ȣmedъ ші îndatъ
se 'ĭ акопере кȣ пъmîntȣ̆ saȣ̆ цiindȣ-ĭ într'o
півniцъ рече ші ȣmedъ. O altъ прекаȣцiȣne
бȣnъ este, d'a акопері пъmîntȣ кȣ паie îmпре-
цiȣрȣлȣ̆ арборȣлȣĭ transплantatȣ̆; asta ва face къ
кълдȣра верeĭ нȣ ва пътрȣnde преа adîndȣ̆ пînъ
ла ръdъчineле fine але ачеstȣĭ арборȣ̆ ші съ ле
ȣsȣче; апоĭ ачеste паie îmпȣtрeziндȣ-se, ва da
ші ȣnȣ̆ гȣnoiȣ̆ бȣnȣ̆ de îngrъшатȣ̆ пentrȣ ачешtĭ
арборĭ tinерĭ.

Dарȣ̆ dintr'ачешtĭ арборĭ tinерĭ аша de di-
лікацĭ ші de фraбілĭ, Natȣра шtie a face ка съ
ажȣнгъ a deveni арборĭ цiganтічĭ ші mажеstoшĭ.
Plot повеsteшtе къ în Англia esistъ ȣnȣ̆ stежарȣ̆
але кърора рамȣре ажȣнгȣ̆ ла o лȣнцime de
54 de пічioape ші къ ачеstȣ̆ арборȣ̆ поate съ
ȣmбреаskъ treĭ sȣte de кавалерĭ îmпреȣнъ кȣ
каiĭ лорȣ̆! Ray раportъ къ în timпȣлȣ̆ лȣĭ a
esistatȣ̆ în West-faliea (Цермania) ȣniĭ stежарĭ
monstrȣoшĭ, dintre каре ȣniĭ servъ dreptȣ̆ чita-
dele (чітъцȣĭ); ȣnȣ̆ altȣ̆ indiвidȣ̆ d'ачешtĭ stе-
жарĭ, авеа o înълцime de 130 пічioape ші o
grosime de 30 пічioape! Dintr'o корабie de mаре
fъкȣte sȣtȣ̆ Carolȣ̆ I în Англiea, s'а skosȣ̆ o
skîndȣръ de stежарȣ̆ din каре s'а fъкȣtȣ̆ пе ȣр-
мъ патrȣ grinzĭ, fie-каре авîндȣ̆ 44 пічioape
лȣнцime ші 4 пічioape ші 9 цолȣрĭ grosime!
Аша шtie natȣра a продȣче din лȣкрȣрĭ mічĭ
ші debiле, лȣкрȣріле челе maĭ цiganтiче ші челе
maĭ пȣterniче!

Desпре metamорfose.

(Ȣрmаре)

Албineле sîntȣ̆ sȣпȣse ші еле ла o meta-
morfosъ maĭ mаре, fiindȣ̆-къ în starea de ларвъ
n'аȣ̆ нічĭ ȣnȣ̆ semnȣ̆ de албinъ, чі seamънъ în-
tocmaĭ ка вермiĭ. Аша sîntȣ̆ ші ларвеле de
mȣшtе ші d'o mȣлцime d'alte insekte. Аша
dарȣ̆, вермiĭ чеĭ ȣрiцĭ каре se афлъ пе ка-
daвреле îmпȣцite, sîntȣ̆ ларвеле ȣnорȣ̆ mȣшtе
foarte frȣmoase к'о фацъ aȣrie (la mouche dorée).
Цinцарiĭ каре sîntȣ̆ foarte кȣnoskȣцĭ în цара
noastrъ, maĭ кȣ seamъ ла локȣitoriĭ de пе лîнгъ
Dȣнъре, ачешtĭ foarte неплъкȣцĭ mȣsafirĭ каре
strikъ somnȣлȣ̆ ші репаоsȣлȣ̆ локȣitорілорȣ̆, trъ-
eskȣ̆ în апъ în періоade de ларвъ, ка вермiĭ.
Eĭ кînдȣ̆ ворȣ̆ se resȣфле аерȣ, se пȣнȣ̆ кȣ ка-
пȣлȣ̆ în апъ ші кȣ partea de жоsȣ̆ (шezȣtȣ) în
sȣsȣ̆ d'asȣпра апеĭ, fiindȣ̆-къ eĭ аколо аȣ̆ ка ȣn
felȣ̆ de цеавъ лȣнгъ кȣ каре se serveskȣ̆ a re-
sȣфла аерȣлȣ. Цinцарiĭ în періоada de nimfъ,
totȣ̆ în апъ шedȣ̆, însъ respiraцiȣnea (ръsȣфлареа
аерȣлȣĭ) atȣнчĭ o fакȣ̆ прin doъ цевĭ каре лі
se афлъ ла пieptȣ̆ ші аша eĭ înoatъ акȣmȣ̆ пе
апъ în toatъ періода nimfeĭ пînъ ла чеа din
ȣрmъ metamorfosъ, каре-лȣ̆ face цinцарȣ̆ пер-
fektȣ̆; însъ, înotarea лȣĭ d'asȣпра апеĭ, se ȣр-
meazъ кȣ гогоаша пînъ кînдȣ̆ înчепе а-ĭ креште
аріпіле ші atȣнчĭ кînдȣ̆ елȣ̆ s'а desволtatȣ̆, sбоаръ
în аерȣ. Însъ кînдȣ̆ în timпȣлȣ̆ челеĭ din ȣрmъ,
a metamorfoseĭ, ва da вр'ȣn вînt, ръsтoарnъ цin-
царіĭ чеĭ tinерĭ че înoatъ пе гогоашъ ка într'o
лȣntre ші se препъdeskȣ̆; аша dарȣ̆, кînдȣ̆ sîntȣ̆

прімъвара вінтȣрі ші se варsъ бълціле, локȣіторії петрекȣ біne вара, fiindȣ skȣlіці de mȣлціme de цінцарі.

Ла insektele кȣ metamorfose inkomплеtе, (спре esemплȣ локȣstеле) este o пȣцінъ deosebіре întр'o stare de ларвъ ші de insektȣ komплеtȣ; adікъ nȣmaї къ ларвеле н'аȣ аріпі dарȣ insekta ле аре. Алte insekte кȣ metamorfose inkomплеte, н'ажȣngȣ ла desволtарea чеа din ȣртъ ші паркъ ремînȣ пе дрȣмȣ; de aчеastъ katiгоріе sîntȣ пȣдȣкії (puces). Ачеastъ insektъ în stare de ларвъ, eшindȣ din oaъ, н'аре nічіоаре, ші atȣnчі seamъnъ кȣ mічії вермі албішорі; neste 12 zіле se înkide întр'o гогоашъ foarte mікъ ші sȣбціре ка de mъtase, ȣnde ръmîne în stare de nimfъ iаръші 12 zіле ші atȣnчі ese în stare de insektȣ перfektȣ, însъ fъръ арініі.

Ачестеа sîntȣ felȣрііле de metamorfose чеlе de къпетеніе каре ле гъsimȣ ла insekte.— Amȣ fostȣ siлitȣ a ne mърціні d'а ворві nȣmaї de пȣціне esemпле, fiindȣ-къ, кȣмȣ а zisȣ *Inokratȣ*: „ştiinца este лȣngъ ші віаца omȣлȣї este skȣrtъ ка s'о кȣnoaskъ". Însъ kîtȣ de пȣцінȣ че s'а ворвitȣ despre metamorfose, ва fi destȣлȣ a da лекторȣлȣї o idee de aчеastъ лȣкраре misterioasъ a natȣреї, în aчеastъ paтȣрь a sfереї animaлелорȣ, a-ї însȣfла ȣnȣ sentimentȣ реліціosȣ, лȣindȣ în seamъ къ кіарȣ în aчеastъ лȣme fisikъ, materiaлъ, гъsimȣ fiinце вії че skimбȣ корпȣріле лорȣ fъръ a skimба ші inima лорȣ, че înвіазъ aчеste deosebite корпȣрі.—

Чіне нȣ веde adînkȣлȣ sensȣ алȣ mitoлоціеї векі каре а пресentatȣ sȣfлетȣлȣ omeneskȣ nemȣritoріȣ sȣб forma ȣnȣї fлȣtуре? Чіне нȣ веde aічі ȣnȣ simбoлȣ misteriosȣ de teoria ші de kреdinца despre nemortaлitatea sȣfлетелорȣ noastre-ші de destinaціȣnea saȣ misiȣnea noastrъ înaлtъ în чеea-лаltъ лȣme? Чіне poate акȣмȣ tъгъдȣі къ stȣdiȣлȣ natȣреї adȣче totȣdeaȣna ла întrірirea kреdinцеї реліціoase? Natȣра, ачеа sȣблimъ fiікъ dівinъ, нȣ poate nічі odatъ a fi în лȣптъ кȣ sora sa череаskъ adікъ кȣ реліціȣnea, каре ші еа este o креаціȣne dівinъ! Nȣmaї minчіȣna ші adеvърȣлȣ нȣ-ші potȣ авеа armonia, dарȣ adевърȣріле sîntȣ ка лȣmіnеле че se лȣmineazъ ȣna пе аlta kîndȣ se împreȣnъ. De ачеа іȣbite лекторȣ fie dівisa noastrъ: „*Stȣdiȣлȣ* ші *реліціositatea*!"—

Despre mъsȣrі antічі.

De

A. Treb. Lauriani.

B. (Ȣрmare.)

III. Ла annȣлȣ Romeї 490, кънdȣ se înчепȣ resбеллȣлȣ кȣ Kartaціnesiї (bellum punicum primum) гȣвернȣлȣ determinъ sъ redȣкъ moneta de аramъ, adeкъ sъ цinъ nȣmеле ȣsitate пънъ atȣnчі, dаръ sъ mікȣшoreze greȣtatea еї. Девчі assariȣлȣ каре fȣsse пънъ atȣnчі de ȣnъ лібръ saȣ de 12 ȣnце de аramъ, se redȣsse кȣ înчеtȣлȣ ла 11 ȣnце, apoї ла 10, ла 9, ла 8, ла 7, ші maї пре ȣрmъ ла 6 ȣnце saȣ ла цiȣmъtate de лібръ. Кȣ toate ачестеа, 10 assari de ачештіа (de къtе $^1/_2$ de лібръ) se da пентрȣ ȣnȣ denariȣ de арцintȣ. Девчі raportȣлȣ арцintȣлȣї къtрȣ аramъ desчinse кȣ înчеtȣлȣ ла 1: 200, ва sъ zікъ арцintȣлȣ se eftini de цiȣmъtate. Romaniї нȣ se oprіръ ачі, чі redȣsserъ ші denariȣлȣ de арцintȣ ла a $^1/_{48}$ parte de лібръ, ші assariȣлȣ de аramъ ла 5 ȣnце, apoї ла 4, ла 3, ші ла annȣлȣ Romeї 513, кънdȣ se fini resбеллȣлȣ кȣ Kartaціnesiї, лȣ redȣsserъ ла 2 ȣnце saȣ ла a $^1/_6$ parte de лібръ. Кȣ toate ачестеа 10 assari de ачештіа (de къtе $^1/_6$ лібръ de аramъ) se da пентрȣ ȣnȣ denariȣ de арцintȣ. Dаръ fiindȣ къ se пъskȣsse преа-mare disпроporціȣne între валоарea арцintȣлȣї ші a аrameї, se redȣsse ші denariȣлȣ ла a $^1/_{60}$ parte de лібръ, ші аша арцintȣлȣ se пȣse în ръпортȣ къtрe аramъ ка 1: 100, ва sъ zікъ арцintȣлȣ se eftini пънъ ла anatra parte, пре кънdȣ аramа sȣferі o redȣкціȣne nȣmerаріе ла a $^1/_6$ parte. Прin ачеastъ redȣкціȣne îndatoraціi къштігаръ

5 пърцĭ, шĭ плътiръ datopiеле кȣ a messea napte. Adeкъ чеĭ че fъкȣsseръ о datopie de 1000 de assapĭ înainte de înчепȣtȣлȣ peѕбеллȣлȣĭ, кънdȣ assapiȣлȣ epa de ȣпъ лiбръ, ле плътiръ акȣmȣ кȣ 1000 de assapĭ de къte $\frac{1}{6}$ de лiбръ. Плiniȣ ziче къ гȣвеpnȣлȣ apȣ fi fъкȣtȣ ачеastъ pedȣкцiȣne a nȣme пentpȣ nimiчipea-datopiiлopȣ (napte але пpiвaцiлopȣ napte але statȣлȣĭ *). Dакъ aчeasta e adeвъpatȣ, atȣnчĭ ni se пape a fi fostȣ ȣnȣ nassȣ desnepatȣ. Dакъ statȣлȣ se aflа stpъmtopatȣ, шĭ пonopȣлȣ de цiosȣ înкъpкatȣ кȣ datopiĭ (obaeratus), шĭ nȣ se maĭ afла алtȣ aцiȣtopiȣ, atȣnчĭ epa maĭ бine, шĭ maĭ onestȣ a faче о леџе de novis tabulis, кȣmȣ fъкȣpъ maĭ în ȣpmъ, кънdȣ moneta nȣ se maĭ пȣtȣ pedȣче.

IV. Акȣmȣ se алtepapъ toate пpeцȣpiле лȣкpȣpiлopȣ fъpъ de a se sкȣmпi, nȣmaĭ apцintȣлȣ se eftini, însъ nȣ doapъ din кaȣsa pedȣчepiĭ assapiȣлȣĭ, чi пentpȣ къ înadeвъpȣ se îmmȣлцi. Акȣmȣ ȣnъ oaie кosta 60 assapĭ, ȣnȣ бoȣ 600 assapĭ, акȣmȣ stinendiȣлȣ ȣnȣĭ леџionapiȣ se sȣi ла 6 denapĭ пpe лȣnъ шĭ ла 72 denapĭ пpe annȣ. Dapъ 60 assapĭ nȣ tpъцea maĭ mȣлtȣ de 10 лiбpe, 600 assapĭ nȣ maĭ mȣлtȣ de 100 лiбpe de apamъ, шĭ леџionapiȣлȣ кȣ 72 denapĭ пpe annȣ înкъ nȣ авea maĭ mȣлtȣ de 720 assapĭ кapi tpъцea totȣ nȣmaĭ 120 лiбpe de apamъ, ва sъ ziкъ în peaлitate пpeцȣpiле лȣкpȣpiлopȣ sta totȣ аколо ка шĭ înainte de peѕбеллȣлȣ пȣniкȣ. Dapъ кȣ apцintȣлȣ mepцea лȣкpȣлȣ кiapȣ din кontpъ: 10 denapĭ пpeцȣлȣ ȣnȣĭ бoȣ ла înчепȣtȣлȣ peѕбеллȣлȣĭ tpъцea $\frac{1}{4}$ de лiбpъ de apцintȣ, eapъ 60 denapĭ пpeцȣлȣ ȣnȣĭ бoȣ ла finitȣлȣ peѕбеллȣлȣĭ tpъцea ȣnъ лiбpъ întpeaгъ de apцintȣ, кape ва sъ ziкъ, къ apцintȣлȣ îmmȣлцindȣ-se, пepdȣ tpeĭ пъpцĭ din валoapea sa.

Кȣ кътȣ mepse apцintȣлȣ аккȣmȣpъndȣ-se ла Poma, кȣ atъta se simцi maĭ tape nечesitatea de a maĭ miкȣшopa înкъ assapiȣлȣ de apamъ. Deчĭ кȣ înчetȣлȣ înчetȣлȣ пънъ ла annȣлȣ Pomeĭ 537, кънdȣ Annibaле epa în Italia, iлȣ pedȣsseръ ле ȣnъ ȣnцъ saȣ ла $\frac{1}{12}$ de лiбpъ. Dapъ fiindȣ къ pedȣкцiȣnea fȣ пpea-mape, apцintȣлȣ вeni eapъшĭ în disпpoпopцiȣne къtpъ apamъ; spпe a'лȣ пȣne în eкȣiлiбpiȣ maĭ pedȣsseръ шĭ denapiȣлȣ de apцintȣ пънъ ла $\frac{1}{72}$, anoĭ ла $\frac{1}{84}$ napte de лiбpъ. Aчesta e denapiȣлȣ opdinapiȣ pепȣблiкanȣ, кape pemase пънъ пpe timпȣлȣ imпepъtopiлopȣ, în валoape de ȣnȣ вiчenapiȣ aȣstpiaкȣ (Zwanziger); чinapiȣлȣ (quinarius, цiȣmъtate de denapiȣ pепȣблiкanȣ) авea валoapea de ȣnȣ denapiȣ aȣstpiaкȣ (Zehner); sestepцȣлȣ (sestertius, a патpa napte de denapiȣ) авea валoapea de ȣnȣ чinapiȣ aȣstpiaкȣ (Fünfer), лiбeллa de 2 кpȣчiapĭ, semбeллa de 1 кpȣчiapiȣ, tepȣnцiȣлȣ de $\frac{1}{2}$ de кpȣчiapiȣ aȣstpiaкȣ. Dȣпъ finitȣлȣ peѕбеллȣлȣĭ II пȣniкȣ, simцindȣ-se къ pedȣкцiȣnea apameĭ totȣ e пpea-mape, înчепȣ a se чepe пentpȣ ȣnȣ denapiȣ 12 assapĭ, în лoкȣ de 10, кȣmȣ fȣsse пънъ atȣnчĭ, пpeкȣmȣ se вede din кomпȣteле лȣĭ Полiбiȣ, кape nȣmeшte denapiȣлȣ pomanȣ dpaxmъ, dȣпъ modȣлȣ гpeчeskȣ, assapiȣлȣ emioбoлȣ, шĭ semissea a патpa napte de aбoлȣ. Кȣ toate aчestea assapiȣлȣ se pedȣsse шĭ maĭ tape; atȣnчĭ пȣблiкȣлȣ чepȣ 16 assapĭ пentpȣ ȣnȣ denapiȣ de apцintȣ, пpeкȣmȣ ne spȣne Плiniȣ, 8 assapĭ пentpȣ ȣnȣ чinapiȣ, шĭ 4 assapĭ пentpȣ ȣnȣ sestepцȣ. Aчestȣ metodȣ de кomпȣtape pemase în вiгoape de aчi înainte, вepĭкъtȣ se maĭ pedȣsse înкъ assapiȣлȣ, кape пpe ла annȣлȣ Pomeĭ 680 aцiȣnse a fi nȣmaĭ de $\frac{1}{2}$ ȣnцъ de apamъ. Atȣnчĭ se fъчea din ȣnъ лiбpъ de apamъ 24 assapĭ, кapi se da пentpȣ 1 $\frac{1}{2}$ denapiȣ. Пpin ȣpmape pъпoptȣлȣ apцintȣлȣĭ къtpъ apamъ sкъzȣsse ла 1: 56, adeкъ пentpȣ ȣnъ лiбpъ de apцintȣ se da nȣmaĭ 56 лiбpe de apamъ.

(Ва ȣpma)

*) *Argentum signatum est anno Urbis CCCCLXXXV, Q. Ogulnio et C. Fabio Coss, quinque annis ante primum bellum punicum. Et placuit denarium pro decem libris aeris dare, quinarium pro quinque, sestertium pro dupondio et semisse. Librale autem pondus aeris imminitum bello punico primo, cum impensis respublica non sufficeret: constituitumque, ut asses sextantario pondere ferircutur. Ita quinque partes factae lucri, dissolutumque aes alienum.* Plinius hist, nat. XXXIII. 13.

Комȣпiкацiȣпĭ sчientifiче miчĭ.

Обсepвацiȣпiле meteopoлoџiче ла Бȣкpeшtĭ de ла 9—15 Апpiлie.

Temпepatȣpa dȣпъ tepmometpȣ лȣĭ Reaumure, în ȣmбpъ.

	Dim. ла opa 6,	d. a. ла opa 4,	seapa ла opa 10.
Ла 9	10,5	22	15
Ла 10	12,5	20,5	15
Ла 11	12	21,5	15
Ла 12	12	15	11,8
Ла 13	*9,3*	10	10
Ла 14	11,8	17	19
Ла 15	12,5	17,5	13
Temпepatȣpa de mizлoк	11,5	17,6	12,8

Бapometpȣ a вapiatȣ întpe 325 шĭ 326 лiniе de Пapisȣ.

Doъ zile a плoatȣ tape.

Tiпъpitȣ în Tiпoгpafia Колеџiȣлȣĭ Sf. Saba.